

Міжнародний гуманітарний університет
Факультет медицини та громадського
здоров'я Кафедра анестезіології, інтенсивної
терапії і медицини невідкладних станів

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Основи реанімації та невідкладні стани

Галузь знань	_____	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	_____	223 «Медсестринство»
Назва освітньої програми	_____	Медсестринство
Рівень вищої освіти	_____	перший (бакалаврський) рівень

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
професор кафедри анестезіології, інтенсивної терапії і медицини невідкладних станів, д. мед. н., професор Тарабрін Олег Олександрович	067-480-31-72	tarabrinoleg@gmail.com
асистент кафедри анестезіології, інтенсивної терапії і медицини невідкладних станів Сухонос Роман Євгенович	093-597-25-94	r.sukhonos@gmail.com
асистент кафедри анестезіології, інтенсивної терапії і медицини невідкладних станів Суслов Олександр Сергійович	067-419-06-65	suslov.oleksandr@yahoo.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «**Основи реанімації та невідкладні стани**» є: організація надання екстреної та невідкладної медичної допомоги в Україні ; порядок надання невідкладної медичної допомоги постраждалим та хворим на до госпітальному

етапі ; початкові дії медичних працівників у випадку невідкладного стану пацієнта; зупинка кровообігу та дихання ; діагностика та лікування невідкладних станів на місці події ; екстрена медична допомога при механічних травмах та масових ураженнях. **Метою** викладання навчальної дисципліни є:

- діагностування невідкладних станів: за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі та ін.), в умовах нестачі інформації та обмеженого часу, використовуючи стандартні методики огляду та дані можливого анамнезу, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини поставити діагноз;
- визначення тактики надання екстреної медичної допомоги: за будь-яких обставин, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу за допомогою стандартних схем визначити тактику надання екстреної медичної допомоги;
- надання екстреної медичної допомоги: за будь-яких обставин, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу згідно з визначеною тактикою, використовуючи стандартні схеми, надавати екстрену медичну допомогу.

Передумови для вивчення дисципліни. Даний курс як навчальна дисципліна базується на вивченні студентами біології, анатомії і фізіології людини, фармакології, гігієни, патологічної анатомії, патологічної фізіології, медицини надзвичайних ситуацій, терапії, хірургії, та інших клінічних дисциплін й інтегрується з цими дисциплінами.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Основи реанімації та невідкладні стани» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері медсестринства або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. **Загальні компетентності (ЗК)**

ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК 05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

ЗК 09. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків

ЗК 10. Здатність приймати обґрунтовані рішення

ЗК 13. Здатність діяти на основі етичних міркувань ЗК 14.

Здатність діяти в стресових умовах та кризових ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК 01. Здатність застосовувати професійні та правові стандарти в повсякденній професійній практиці.

СК 03. Здатність задовольнити потреби пацієнта протягом різних періодів життя шляхом планування, допомоги і виконання медсестринських втручань, оцінки та корекції індивідуальних планів догляду, створених у співпраці з пацієнтом, особами, що доглядають, членами сім'ї та іншими медичними працівниками.

СК 05. Здатність ефективно застосовувати сукупність професійних навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій при оцінці функціонального стану пацієнтів, підготовці їх до діагностичних досліджень та заборі біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.

СК 06. Збереження власного здоров'я фахівця при здійсненні догляду, виконанні маніпуляцій та процедур, при переміщенні і транспортуванні пацієнта.

СК 12. Здатність орієнтуватися у визначенні групової належності лікарських засобів, їх фармакокінетики та фармакодинаміки.

СК 13. Здатність виявляти зв'язок клінічних проявів захворювань з результатами додаткових методів дослідження.

СК 14. Здатність організовувати та надавати невідкладну допомогу при різних гострих станах.

СК 15. Здатність організовувати та надавати невідкладну допомогу в надзвичайних ситуаціях у мирний та воєнний час.

Навчальна дисципліна Основи реанімації та невідкладні стани забезпечує досягнення програмних результатів навчання (РН), передбачених освітньою програмою:

РН 01. Проводити суб'єктивне та об'єктивне обстеження різних органів і систем пацієнта та оцінювати отримані дані (за списком 1). РН

02. Проводити діагностику згідно спеціалізації: виявляти та оцінювати проблеми пацієнта.

РН 02. Планувати медсестринські втручання.

РН 13. Виписувати, зберігати та застосувати фармакологічні засоби (за списком 7).

РН 15. Надавати екстрену долікарську медичну допомогу на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 9).

РН 16. Здатність до точності при здійсненні взаємозалежних професійних функцій (за списком

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання:

Особа, що здобуває освіту, має опанувати діагностику, тактику лікування та надання екстреної медичної допомоги відповідно до існуючих протоколів з медицини невідкладних станів:

1. асфіксія
2. гіпертонічний криз

3. гостра дихальна недостатність (респіраторний дистрес-синдром)
4. гостра серцева недостатність
5. гострі порушення серцевого ритму
6. гостре отруєння, у т.ч. бойовими отруйними речовинами
7. гострий коронарний синдром
8. електротравма
9. гостра церебральна недостатність
10. епілептичний статус
11. гостра кровотеча
12. зупинка кровообігу і дихання
13. колапс
14. порушення свідомості та коматозні стани
15. непритомність
16. утоплення
17. шоки
18. гострі анафілактичні реакції
19. судомний синдром
20. холодова, теплова травма, у т.ч. у польових умовах
21. гострі радіаційні та хімічні ураження, в т.ч.у польових умовах та при надзвичайних станах
22. синдром гострої крововтрати, в т.ч. у польових умовах та при надзвичайних станах

Навички:

- 1.Відновлення прохідності дихальних шляхів
- 2.Введення ротогорлового і носогорлового повітроводів
3. ШВЛ дихальним мішком типу “Амбу” і лицевою маскою
4. Аспірація верхніх дихальних шляхів (ручний та електричний аспіратор)
- 5.Проведення серцево-легеневої та церебральної реанімації
6. Використання автоматичного, ручного дефібрилятора
7. Тимчасова зупинка зовнішньої кровотечі
- 8.Оцінка капілярного наповнення
- 9.Методика реєстрації 12-канальної ЕКГ
- 10.Катетеризація ліктьової вени

11. Накладання джгута
12. Накладання шийного комірця
13. Накладання шин (Крамера, вакуумних, Sam-Splint,)
14. Накладання іммобілізаційного жилета
15. Іммобілізація хребта (фіксація постраждалого на довгій транспортувальній дошці з горизонтального положення пацієнта, із салону автомобіля)
16. Вимірювання та трактування артеріального тиску
17. Накладання оклюзійної клапанної пов'язки при відкритому і напруженому пневмотораксі дренування плевральної порожнини при напруженому пневмотораксі
18. Пульс-оксиметрія
19. Аналіз рівня глюкози в крові
20. Встановлення назогастрального та орогастрального зонду.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
6	180	28 / 0	56 / 0	96 / 0	4	7 / 8	Обов'язкова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Усього	У тому числі		
		Л.	Пр. зан.	СРС
<i>Змістовий модуль 1: Організація надання екстреної і невідкладної медичної допомоги в Україні</i>				
Тема №1: Організація надання екстреної і невідкладної медичної допомоги в Україні. Початкові дії медичних працівників у випадку невідкладного стану	14	4	2	8

пацієнта				
Тема№2: Сучасні засоби забезпечення прохідності дихальних шляхів і штучної вентиляції легень у дорослих	16	2	4	10
Тема№3: Порядок надання невідкладної медичної допомоги постраждалим та хворим на догоспітальному етапі. Первинне обстеження	14	2	2	10
Тема№4: Порядок надання невідкладної медичної допомоги постраждалим та хворим на догоспітальному етапі. Вторинне обстеження	12	2	2	8
РАЗОМ за змістовим модулем 1	56	10	10	36
Змістовий модуль 2: Серцево-легенева реанімація				
Тема№5: Серцево-легенева реанімація: анатомо-фізіологічні основи	18	4	6	8
Тема №6: Діагностика станів, що потребують серцево-легеневої реанімації	16	2	6	8
Тема №7: Критерії ефективності реанімаційних заходів. Базові знання про постреанімаційну хворобу	16	2	6	8
РАЗОМ за змістовим модулем 2	50	8	18	24
Змістовий модуль 3: Невідкладна допомога на догоспітальному етапі				
Тема№8: Зупинка кровообігу та дихання. Технологія надання екстреної медичної допомоги дорослим	16	2	6	8
Тема№9: Діагностика та лікування невідкладних станів на місці події	16	2	6	8
Тема№10: Екстрена медична допомога при механічних травмах	18	2	6	10
Тема№11: Екстрена медична допомога при масових ураженнях	22	4	8	10
РАЗОМ за змістовим модулем 3	72	10	26	36
Залік			2	
Усього годин	180	28	56	96
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - ЗАЛІК				

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Студенти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у

пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

5.1. Теми лекційних занять

№	Тема	Кількість годин
1.	Організація надання екстреної і невідкладної медичної допомоги в Україні. Початкові дії медичних працівників у випадку невідкладного стану пацієнта	4
2.	Сучасні засоби забезпечення прохідності дихальних шляхів і штучної вентиляції легень у дорослих	2
3.	Порядок надання невідкладної медичної допомоги постраждалим та хворим на догоспітальному етапі. Первинне обстеження	2
4.	Порядок надання невідкладної медичної допомоги постраждалим та хворим на догоспітальному етапі. Вторинне обстеження	2
5.	Серцево-легенева реанімація: анатомо-фізіологічні основи	4
6.	Діагностика станів, що потребують серцево-легеневої реанімації	2
7.	Критерії ефективності реанімаційних заходів. Базові знання про постреанімаційну хворобу	2
8.	Зупинка кровообігу та дихання. Технологія надання екстреної медичної допомоги дорослим	2
9.	Діагностика та лікування невідкладних станів на місці події	2
10.	Екстрена медична допомога при механічних травмах	2
11.	Екстрена медична допомога при масових ураженнях	4
	РАЗОМ	28

6. Теми практичних занять

№ з/п	Теми практичних занять	Кількість годин
1.	Організація надання екстреної і невідкладної медичної допомоги в Україні. Початкові дії медичних працівників у	2

	випадку невідкладного стану пацієнта	
2.	Сучасні засоби забезпечення прохідності дихальних шляхів і штучної вентиляції легень у дорослих	4
3.	Порядок надання невідкладної медичної допомоги постраждалим та хворим на догоспітальному етапі. Первинне обстеження	2
3.	Порядок надання невідкладної медичної допомоги постраждалим та хворим на догоспітальному етапі. Первинне обстеження	2
4.	Порядок надання невідкладної медичної допомоги постраждалим та хворим на догоспітальному етапі. Вторинне обстеження	2
5.	Серцево-легенева реанімація: анатомо-фізіологічні основи	6
6.	Діагностика станів, що потребують серцево-легеневої реанімації	6
7.	Критерії ефективності реанімаційних заходів. Базові знання про постреанімаційну хворобу	6
8.	Зупинка кровообігу та дихання. Технологія надання екстреної медичної допомоги дорослим	6
9.	Діагностика та лікування невідкладних станів на місці події	6
10.	Екстрена медична допомога при механічних травмах	6
11.	Екстрена медична допомога при масових ураженнях	8
	Залік	2
	РАЗОМ	56

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Основи реанімації та невідкладні стани» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, рефератів тощо.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№	Назва теми	Кількість
---	------------	-----------

з/п		годин
1.	Організація надання екстреної і невідкладної медичної допомоги в Україні. Початкові дії медичних працівників у випадку невідкладного стану пацієнта	8
2.	Сучасні засоби забезпечення прохідності дихальних шляхів і штучної вентиляції легень у дорослих	10
3.	Порядок надання невідкладної медичної допомоги постраждалим та хворим на догоспітальному етапі. Первинне обстеження	10
4.	Порядок надання невідкладної медичної допомоги постраждалим та хворим на догоспітальному етапі. Вторинне обстеження	8
5.	Серцево-легенева реанімація: анатомо-фізіологічні основи	8
6.	Діагностика станів, що потребують серцево-легеневої реанімації	8
7.	Критерії ефективності реанімаційних заходів. Базові знання про постреанімаційну хворобу	8
8.	Зупинка кровообігу та дихання. Технологія надання екстреної медичної допомоги дорослим	8
9.	Діагностика та лікування невідкладних станів на місці події	8
10.	Екстрена медична допомога при механічних травмах	10
11.	Екстрена медична допомога при масових ураженнях	10
	РАЗОМ	96

8. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання; проведення консультацій та відпрацювань.	90%
підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення іспиту (заліку).	10%

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, залік
--	---

9. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛІКУ

Денна форма навчання			
<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	45
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виноситься на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	20
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
1.3. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе)	20
1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			90
Підсумковий контроль екзамен / залік			10
Всього балів			100

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

2.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			90
Підсумковий контроль екзамен / залік			10
Всього балів підсумкової оцінки			100

10. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ (для іспиту / заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними

завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» Fx – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C	Задовільно	
64-73 (5)	D		
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	Fx	незадовільно	не зараховано
1-34 (2)	F		

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА Основна

1. Анестезіологія, інтенсивна терапія та невідкладні стани : навчальний посібник: за ред. проф. Владики А.С. та З.Д.Н.Т.України, д.мед.н., проф.
Тарабріна О.О. Суми: Університетська книга, 2017
2. Симуляційна медицина. Досвід. Здобуття. Перспективи : навчальний посібник/ Запорожан В.М., Тарабрін О.О. Одеса: Університетська книга, 2018
3. Анестезіологія, інтенсивна терапія та невідкладні стани : навчальний посібник: за ред. проф.Владики А.С. Одеса: ОНМедУ, 2016
4. Анестезіологія, інтенсивна терапія і реаніматологія: навчальний посібник (ВНЗ I—III р. а.) / А.А. Ілько. — 2-е вид., переробл. і допов. – К.: Медицина, 2018.- 256. с.
5. Анестезіологія та інтенсивна терапія [Текст] : підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. III р. акр. (МОЗУ) / Л. В. Палій. - 2-е вид., переробл. та допов. - К. : Медицина, 2011. - 232 с.
6. Анестезіологія та інтенсивна терапія: підручник / Ф.С. Глумчер, Л.П. Чепкий, Л.В. Усенко та ін. — 2-е видання.- К.. 2019 – 360 с.
7. Анестезіологія та інтенсивна терапія : підручник / за ред. І. П. Шлапака. – К. : Ніка Прінт, 2013. – Т. 1. – 549 с.
8. Анестезіологія та інтенсивна терапія : підручник / за ред. І. П. Шлапака. – К. : Фенікс, 2015. – Т. 2. – 500 с.

9. Басенко І.Л., Буднюк О.О., Владика А.С. Анестезіологія, інтенсивна терапія та невідкладні стани. Навчальний посібник. 2018.- Суми: Університетська книга.- 584 с.

Допоміжна

- 1.Анестезія та інтенсивна терапія у хворих на цукровий діабет / В.Й. Лисенко, Є.О. Карпенко, М.О. Голяніщев, Б.В. Гурко ; МОЗ України, Харків. мед. акад. післядипломної освіти, Кафедра анестезіології та інтенсивної терапії. - Харків : ХМАПО, 2015. - 121 с.
- 2.Говенко А.В., Кішко Р.М., Левченко Т.М., Хитрий Г.П. Інтенсивна терапія гострих отруєнь: Навч. посібник; за ред. проф. В.І. Зубкова.- К.: ЗАТ «Віпол», 2010.- 188 с.
- 3.Невідкладні стани у стоматологічній практиці / І. М. Скрипник, П. М. Скрипников, Л. Я. Богашова, О. Ф. Гопко. - К. : Медицина, 2013. - 223 с.
- 4.Екстрена та невідкладна медична допомога / А. І. Могильник, О. Ю. Бодулев, Н. М. Адамчук ; МОЗ України, УМСА. - Полтава : [б. в.], 2019 (Миргород : Миргород). - 125 с.
- 5.Невідкладна військова хірургія / Інститут Бордена. Центр і школа Мед. служби армії США. Форт Сем Г'юстон, штат Техас ; Управління начальника військово-мед. служби армії США, м. Фолс-Черч, штат Вірджинія ; наук. ред.: В. Чаплик, П. Олійник, А. Цегельський ; наук. пер. з англ. А. Кордіяк та ін. - Укр. вид. 2015. - К. : Наш Формат, 2015. - 542 с.
- 6.Невідкладна допомога в оториноларингології / О. М. Науменко, В. М. Васильєв, Ю. В. Дєєва, С. Б. Безшапочний. - К. : Медицина, 2017. 142 с.
- 7.Невідкладна педіатрія / Ю. В. Марушко, Г. Г. Шеф ; МОЗ України, Нац. мед. ун-т ім. О. О. Богомольця. - Вид. 3-тє, доп. - К. ; Хмельницький : Сторожук О. В., 2014. - 314 с.
- 18 8. Фармакотерапія невідкладних станів у кардіології / Ю. О. Капустник, О. В. Власова. - Полтава : Укрпромторгсервіс, 2013. - 335 с.
9. Діагностика і лікування невідкладних станів в ендокринології / Л. Є. Бобирьова, І. Л. Дворник, О. В. Муравльова та ін. ; МОЗ України, ЦМК, УМСА. - Полтава : Олексієнко В. В., 2017. - 99 с.
10. Діагностика та лікування невідкладних станів в клініці внутрішніх хвороб / М. М. Потяженко, К. Є. Іщєйкін, Н. О. Люлька та ін. ; МОЗ, ЦМК, УМСА (Полтава), Кафедра внутрішніх хвороб та медицини невідкладних станів з шкірними та венеричними хворобами. - Полтава : Техсервіс, 2017. - 186 с.
11. Нейрохірургічне лікування ішемічних інсультів, спричинених оклюзивно-стенотипичними ураженнями сонних артерій / А. І. Зозуля, І. С. Зозуля. - К. : Нац. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П.Л.Шупика, 2010. - 130 с.
12. Рани: загальні поняття, діагностично-лікувальні підходи на догоспітальному та ранньому госпітальному етапах / І. С. Зозуля, Б. І. Слонецький, М. В. Максименко, А. І. Зозуля, І. В. Вербицький; ред.: І. С. Зозуля. - Вінниця : Меркьюрі Поділля, 2013. - 105 с 13.

Десмургія на догоспітальному етапі / І. С. Зозуля, Б. І. Слонєцький, М. В. Максименко, А. І. Зозуля, І. В. Вербицький; ред.: І. С. Зозуля.
- Вінниця : Меркьюрі Поділля, 2013. - 113 с.

- 14.Актуальні питання медицини невідкладних станів у практиці сімейного лікаря / Ю. В. Вороненко, О. Г. Шекера, І. С. Зозуля, В. І. Боброва, А. І. Зозуля; ред.: Ю. В. Вороненко, О. Г. Шекера, І. С. Зозуля; Нац мед. акад. післядиплом. освіти ім. П.Л. Шупика, Ін-т сімейн. медицини.
- Київ : Заславський О. Ю., 2016. - 122 с.
- 15.Особливості надання невідкладної медичної допомоги на догоспітальному та ранньому госпітальному етапах при гострій цереброваскулярній патології / уклад.: І. С. Зозуля, А. О. Волосовець, А. І. Зозуля, В. І. Боброва; Укр. центр наук. мед. інформації та патент.-ліценз. роботи. - Київ : Меркьюрі-Поділля, 2017. - 48 с.
- 16.Механічна асфіксія / за ред. : Л. А. Дзяка, О. М. Клигуненко ; Дніпропетр. мед. акад. МОЗ України. - Дніпро : Ліра, 2019. - 187 с.
- 17.30 невідкладних станів у терапії / За ред. проф. Ю. М. Мостового. - Київ : Центр ДЗК, 2017. — 128 с.

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний сайт Асоціації медичних сестер України <http://www.amsu.com.ua/>
2. Офіційний сайт Асоціації медичних сестер США <https://www.nursingworld.org/ana/>
3. Офіційний сайт Європейської Асоціації медичних сестер <http://www.efn.be/>
4. Офіційний сайт міжнародної Федерації медичних сестер - анестезистів <https://ifna.site/>
5. Офіційний сайт Європейської ради з реанімації - <https://www.erc.edu/>
6. Офіційний сайт Асоціації анестезіологів України - <http://aay.org.ua>
7. Офіційний сайт Асоціації анестезіологів м. Київ - <http://criticalcare.kiev.ua>
8. Офіційний сайт Європейської Асоціації анестезіологів -<http://www.euroanesthesia.org>
9. Офіційний сайт Європейської Асоціації інтенсивної терапії - <http://www.esicm.org>
- 10.Офіційний сайт Американської Асоціації анестезіологів <http://www.asahq.org/homepageie.html>
- 11.Офіційний сайт міжнародного наукового періодичного видання «Emergency Medicine Journal» - <https://emj.bmj.com/>
- 12.Офіційний сайт міжнародного наукового періодичного видання «Journal of Emergency Medicine» <https://www.jem-journal.com/>
- 13.Офіційний сайт Американського наукового періодичного видання The American Journal of Emergency Medicine <https://www.ajemjournal.com/>
- 14.Офіційний сайт міжнародного наукового періодичного видання «Anesthesiology» - <http://www.anesthesiology.org>
- 15.Офіційний сайт міжнародного наукового періодичного видання «Anesthesia and Analgesia» - <http://www.anesthesia-analgesia.org>
- 16.Офіційний сайт Британського наукового періодичного видання «British Journal of Anaesthesia» - <http://www.bja.oupjournals.org>
- 17.Офіційний сайт Британського наукового періодичного видання «British Medical Journal» - <http://www.bmj.com>
- 18.Офіційний сайт Канадського наукового періодичного видання «Canadian Journal of Anaesthesia» - <http://www.cja-jca.org>
- 19.Офіційний сайт міжнародного наукового періодичного видання «The Lancet» - <http://www.thelancet.com>

- 20.Офіційний сайт Британського наукового періодичного видання «History of Anesthesia Society» - <http://www.histansoc.org.uk>
- 21.Пошуковий ресурс наукової літератури «Scopus» - <https://www.scopus.com>
- 22.Пошуковий ресурс наукової літератури «Web of Science» -<http://ipscience.thomsonreuters.com/product/web-of-science/>
- 23.Пошуковий ресурс медичної літератури «Cochrane Collaboration» - <http://www.cochrane.org>
- 24.Пошуковий ресурс медичної літератури «PubMed» - <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed/>